

343(197.11)

1903

~~XXI. -~~

ЗАКОН

~~BIBLIOTHEK
DER LANDESREGIERUNG
JUSTIZABTHEILUNG
SARAJEVO~~

0

МИНИСТАРСКОЈ ОДГОВОРНОСТИ.

ЦЕТИЊЕ,

К. Ц. ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА

1906.

285E

Уведен у нови инвентар бр. **3385/1903**
1 Јануара 1942 год.
Београд.

XVII.3

МИ
НИКОЛА ПРВИ

по Милости Божјој
Књаз и Господар Црне Горе

Дајемо на знање и објављујемо:
Да смо се на приједлог Нашег Министарског Савјета, а по саслушању Нашег Државног Савјета, у извршењу тачке 3. одјелка II. члана 221. Устава, ријешили наредити и наређујемо

овај
ЗАКОН

о
МИНИСТАРСКОЈ ОДГОВОРНОСТИ.

ДИО ПРВИ:

Дјела за која Министри одговарају.

Члан 1.

Министри су одговорни Књазу Господару и Народној Скупштини за своја службена дјела (чл. 108. Устава).

Члан 2.

И Књаз Господар и Народна Скупштина имају право да оптуже министра:

- 1). кад учини издајство према Отаџбини или Владаоцу;
- 2). кад повриједи Устав земаљски;

бр. 37535

- 3). кад прими мито;
- 4). кад оштети државу из користољубља;
- 5). за издавање наредбе подручним властима, да повриједе одредбе изборног закона, које ујемчавају држављанима црногорским слободну употребу бирачког права;
- 6). за намјерно спречавање, злоупотребом своје власти, вршења закона или законодавних рјешења, или извршења судских пресуда, у случајевима кад се тим наноси штета државним или приватним интересима;
- 7). за злонамјерно подношење неистинитих извјештаја Њазу Господару или Народној Скупштини, кад ушљед њих буду донесене законодавне одлуке штетне по државу.

Члан 3.

Министар, и ако није учествовао у извршењу горњих кажњивих дјела, одговоран је ипак као саучесник, ако је у министарској сједници пристао и потписао такву одлуку Министарског Савјета.

ДИ О ДРУГИ.

Казне.

Члан 4.

У свим случајевима, у којима је дјело, за које министар одговара, кажњиво према одредбама казненог закона, министар ће се казнити казном, коју тај закон одређује.

Члан 5.

За дјела предвиђена тачком 5. чл. 2. овога Закона, министар ће се казнити затвором од 2 до 5 година.

Члан 6.

Казниће се затвором од 5 до 10 година, лишењем звања и губитком грађанске части министар, који премапотпише указ Њаза Господара, којим се обуставља Устав у цјелини или у појединостима.

Члан 7.

Истом ће се казном казнити министар и у овим случајевима:

- 1.) кад повриједи 77. члан Устава, т. ј., кад нареди или кад премапотпише указ Њаза Господара, којим се наређује, да се постојећа дација или какав порез или прирез установи или измијени без одобрења Народне Скупштине;
- 2.) кад повриједи чл. 93. Устава, т. ј., кад нареди или кад премапотпише указ Њаза Господара, којим се наређује да се закључи какав зајам, који Народна Скупштина није одобрила изузевши случајеве другог и трећег раставка истог члана Устава; и
- 3.) кад изврши Њаза Господара указ, који надлежни одговорни министар није премапотписао.

Члан 8.

У свима осталим случајевима министарске одговорности, министри ће се казнити затвором од четири до осам година и лишењем звања, а за дјело из користољубља и губитком грађанске части.

Члан 9.

Поред кривичне одговорности за дјела која овај закон предвиђа, министар је и гра-

ђански одговоран за штету, нанијету било држави, било појединим лицима.

Члан 10.

Одговорност министрова у случајевима, који се казне по чл. 5., 6. и 7. овога Закона, не заклања од одговорности и казне подручне му органе, који су дотичну наредбу министрову извршили, или који су, као референти, намјерно поднијели министру неистинит извјештај и тиме га навели на кривицу, предвиђену тачком 7. чл. 2. овог Закона.

Према томе казниће се као саучесник министров истом казном, којом се и министар казни, сваки орган државне, обласне, капетанске или општинске власти, који злонамјерно помогне да се повриједи чл. 77. Устава, или да се изврши наредба министрова, противно одредбама изборнога закона, којима се ујемчава слободна употреба бирачког права, или који, као референат, помогне да се учини кривица предвиђена тачком 7. чл. 2. овога Закона.

ДИ О ТРЕ Ћ И

Поступак при оптужби.

Члан 11.

Предлог, да се министар оптужи, мора се поднијети писмено и мора садржавати све тачке оптуживања (чл. 112. Устава).

Члан 12.

Кад оптужбу чини Њаз Господар, исту ће премапотписати предсједник Министарског

Савјета, који ће је затијем непосредно предати предсједнику Народне Скупштине.

Члан 13.

Предлог оптужбе из средине Народне Скупштине мора потписати најмање једна трећина свијех народнијех посланика.

Члан 14.

Предсједник Скупштине ће овакав предлог одмах на првој сједници по пријему прије него што се пређе на утврђени дневни ред, прочитати Народној Скупштини у јавној сједници и наредити затијем, да се она наштампа и разда посланицима и туженоме министру.

Ако Скупштина друкчије одлучи, предлог оптужбе ставиће се на дневни ред најдаље за пет дана од дана предаје предсједнику.

Члан 15.

Оптужени министар биће позван да на дан, у који је претрес предлога оптужбе одређен, поднесе Народној Скупштини своју писмену или усмену одбрану.

Скупштина не може рјешавати прије него што саслуша ову одбрану, или утврди да је оптужени министар позван да се брани, али се није хтио бранити.

Члан 16.

По свршеном претресу Скупштина ће најприје рјешавати о простом прелазу на дневни ред.

Оптужени министар ако је посланик, не може узети удјела у овом рјешавању.

Члан 17.

Ако Скупштина већином гласова присутнијех посланика ријеши да се пријеђе на дневни ред, предлог оптужбе је одбачен.

Ако пак Скупштина не прими прелаз на дневни ред, приступиће се претходном ишљећењу над оптуженим министром, и у том циљу изабраће се одмах истражни одбор од шест чланова, који ће извршити извиђај и поднијети о њему извјештај Скупштини у року који му она одреди.

У овај одбор не може ући ни један од посланика потписаних на оптужби, а тако ни чланови надлештава од којих се саставља Државни Суд (члан 115. Устава).

Члан 18.

Истражни одбор бира себи из своје средине председника и извјештоца.

Одбор може рјешавати кад је присутно најмање четири члана.

Он саслушава оптуженога министра, прибавља сва потребна обавјештења о дјелу и врши уопште сва права и све дужности истражнога судије.

Одбор може преносити своје ишљедничке послове на поједине чланове.

Члан 19.

Кад истече рок, који је Народна Скупштина за ишљећење одредила, а који се на захтјев одбора може и продужити, извјештац одбора ће прочитати извјештај о свршеном ишљећењу у јавној скупштинској

сједници и предати га председнику заједно са свима дотичнијем актима.

Председник Скупштине ће наредити, да се тај извјештај заједно с одвојеним мишљењима, ако их буде, наштампа и раздаде посланицима у року од пет дана.

Сваки посланик, а исто тако и оптужени министар или његов пуномоћник могу прегледати сва акта, која се односе на оптужбу.

Члан 20.

Ако истражни одбор налази, да је потребно ставити у притвор оптуженога министра, он ће о томе учинити предлог Скупштини било у својем извјештају, било нарочитим актом прије него што је извјештај поднесен.

За рјешење скупштинско, да се министар стави у притвор, потребна је већина од двије трећине присутнијех посланика. Ово је рјешење одмах извршно и против њега нема мјеста жалби.

Члан 21.

На истој сједници, на којој буде прочитан извјештај истражног одбора, Скупштина ће ријешити кад ће се отворити претрес о извјештају.

Оптужени министар, ако није више ни министар ни посланик, позваће се у сједницу ради одбране.

Члан 22.

Ако у року, који је Народна Скупштина одредила, истражни одбор не поднесе свој

извјештај, Скупштина може приступити претресу и без тога извјештаја.

Члан 23.

По свршеном претресу гласаће се посебице о свакој тачки оптужбе.

Члан 24.

Ако Народна Скупштина већином од двије трећине присутнијех посланика ријешити да има мјеста оптужби, предмет се враћа истражном одбору, да поднесе тужбу, коју потписују предсједник и извјестилац одбора; а у случају чл. 22. овог Закона, кад Скупштина ријешити без одборског извјештаја да се министар оптужи, онда Скупштина одређује, који ће посланици саставити, потписати и Државном Суду предати тужбу.

Истога дана, кад је ријешено да има мјеста оптужби предсједник Скупштине извјештава надлежним путем о томе рјешењу Њаза Господара, који дотичног министра одмах разрјешава министарске дужности до одлуке Држ. Суда.

Члан 25.

Ако ни једну тачку оптужбе не прими Уставом одређена већина од двије трећине свијех присутнијех посланика, предлог оптужбе је одбачен.

Члан 26.

Ако Народна Скупштина буде распуштена, или ако њезине сједнице буду закључене прије него што јој истражни одбор поднесе извјештај, онда ће она у идућем сазиву изабрати нови одбор, који ће предузети извиђај.

Ако је пак Скупштина распуштена, или ако се њене сједнице закључе послје саопштеног одборског извјештаја, Скупштина ће у идућем сазиву приступити одмах претресу на основу тога извјештаја.

ДИО ЧЕТВРТИ.

О Државном Суду и о поступку при суђењу.

Члан 27.

Оптуженоме и под суд стављеноме министру суди Државни Суд, састављен од чланова Државног Савјета и чланова Великога Суда и то на овај начин:

У првој сједници скупштинској, пошто је примљен предлог о оптужби, предсједник Скупштине од цјелокупног броја чланова Држ. Савјета коцком одређује три члана, а за тим тако исто од цјелокупног броја чланова Великога Суда одређује коцком три члана и тих тако избраних шест лица састављају Државни Суд.

У исто вријеме предсједник Скупштине одређује коцком два замјеника и то: једнога од чланова Државног Савјета и једнога од чланова Великога Суда. Ови се замјеници одређују за случај смрти, иступања из државне службе, законом оправдане спријечености или искључења по закону, којег од оних чланова, који су ушли у састав Државнога Суда. У таквом случају члана Државног Савјета може замјенити само члан истога тијела, а члана Великога Суда пак само члан истога суда.

Овај начин састављања Државнога Суда важи и за случајеве да Њаз Господар оптужује министра. У том случају предсједник Министарског Савјета извјештава предсједника Народне Скупштине о оптужби, и у првој сједници скупштинској послје овога саопштења, предсједник Скупштине извршује избор чланова Државнога Суда горе прописаним начином и спроводи му оптужбу.

Члан 28.

Ако се међу члановима Државнога Савјета, који су коцком одређени у Државни Суд, налази предсједник Државног Савјета, онда је он предсједник Државнога Суда, а ако њега међу члановима Државнога Суда нема, онда Државном Суду предједава најстарији по наименовању савјетник од онијех, који су чланови Државнога Суда.

Секретарску дужност вршиће главни секретар Државног Савјета или ако је он спријечен први секретар Великога Суда.

Члан 29.

Ако је Народна Скупштина оптужила министра, Државни Суд се сазива најдаље за три дана, пошто предсједник Скупштине извјести предсједника министарства о рјешењу, да се министар стави под суд.

Члан 30.

Како оптужени министар тако и државни или скупштински тужилац имају право захтијевати: да се од суђења искључи онај члан Државнога Суда, за кога се може навести један од ових основа:

а). да је кажњивим дјелом повријеђен или оштећен;

б). да је са оптуженим род по крви у правој линији, као предак или потомак, до ма кога степена, у побочној линији до осмога степена закључно, а по тазбини до четвртога степена закључно;

в). ако је члан оптуженог крстио, или ако је од овога крштен или ако члан оптуженом или оптужени њему дјецу крштава;

г). да је с оптуженим у доказаном личном непријатељству.

Ово се искључење може тражити одмах у почетку ишљеђења или суђења.

Државни Суд ће ријешити, има ли мјеста искључењу или нема.

Члан 31.

Оптужени министар дужан је лично предстати Државном Суду. Он се може бранити сам, а мора одредити себи браниоца, иначе ће му га сам суд поставити. Ако оптужени не предстане Државном Суду и свој изостанак не оправда, суђење ће се извршити у његовом одсуству.

Члан 32.

Државни тужилац код Државнога Суда биће, ако је Њаз Господар оптужио министра, један од чланова Великога Суда, којег Државни Суд одреди.

Ако је пак министра оптужила Народна Скупштина, државни тужилац биће извјестилац истражног одбора скупштинског, или

други који члан његов, којег одбор или Скупштина буде одредила.

Члан 33.

Државни Суд одређује као истражног судију једног од оних чланова Великога Суда, који нијесу ушли у састав Државнога Суда.

Члан 34.

Државни Суд ће саопштити оптуженоме министру у препису тужбу Народне Скупштине и одредити му у исто вријеме рок у којему му он има поднијети свој писмени одговор. Рок овај не може бити мањи од дванаест ни већи од тридесет дана. Овај одговор суд ће одмах саопштити у препису државноме тужиоцу.

Члан 35.

Све власти земаљске дужне су бити на руци Државноме Суду у вршењу његовога судскога посла.

Члан 36.

Кад Државни Суд буде свршио потребно ишљећење, одредиће и у службеном листу објавити дан претреса.

Оптужени министар, државни тужилац и сва лица, која се као свјedoци или као вјештаци имају саслушати на претресу, биће позвани нарочитим позивом.

Члан 37.

За свједоке и вјештаке који не одговоре позиву Државнога Суда вриједје одредбе кривичног судског поступка и § 104. д. кривичног законика.

Члан 38.

Претрес пред Државним Судом јаван је и усмен.

Члан 39.

Суд рјешава већином гласова, почињући од најмлађег по годинама службе, а предсједник гласа пошљедњи.

При равной подјели гласова сматраће се да је већина против оптужбе.

Члан 40.

Државни Суд је дужан придржавати се одредаба кривичног поступка за кривичне предвиђене у тачкама 1., 2., 5., 6. и 7. члана 2. овога Закона, у колико у овоме Закону није другачије наређено; а за кривичне предвиђене у тачкама 3. и 4. члана 2. овога Закона, судиће по своме слободном убјеђењу и познавању ствари.

Члан 41.

Пресуда Државнога Суда одмах је извршна. Она се саопштава Народној Скупштини ради знања, а предсједнику Министарског Савјета на извршење.

Противу ове пресуде нема мјеста жалби.

Члан 42.

Осуђенога министра не може Њаз Господар помиловати нити прекинути над њим поведену истрагу, осим ако би то предложила Народна Скупштина. (Чл. 116. Устава).

Члан 43.

Државни Суд престаје чим изрече пресуду, а сва акта о суђењу предају се Народној Скупштини на чување.

Члан 44.

Овај Закон стаје на снагу кад га Њаз Господар потпише и кад се обнародује у службеном листу, којим даном престају важити одредбе закона о Њажевској Влади и Државном Савјету од Никоља-дне 1902. године у погледу министарске одговорности.

Препоручујемо свима Нашим Министрима да овај Закон обнародују и о извршењу се његовом старају; властима пак заповиједамо да по њему поступају, а свијема и свакоме да му се поковају.

Цетиње, 20. јулија 1906. г.

Никола с. р.

(М. П.)

Видио и ставио државни
печат,
чувар државног печата,
Министар правде

Мило Дожић с. р.

Предеједник
Министарског Савјета,
Министар иностраних дјела

Л. Мијушковић с. р.

Министар војни

Бригадир Ј. Вукотић с. р.

Министар финансија и грађевина

А. Радовић с. р.

Министар унутрашњих дјела

Лабуд Гојнић с. р.

Министар правде

и
заступник Министра просвјете
и црквених послова

Мило Дожић с. р.

BIBLIOTHEK
DER LANDESGEBIHRUNG
JUSTIZABTHEILUNG
SARAJEVO

37535